

24 באפריל 2013

הארגון הפלסטיני PCHR, הממלא תפקיד מרכזי בלוחמה המשפטית נגד ישראל, פועל למנף את אירועי מבצע "עמוד ענן" להגשת תביעות משפטיות נגד אישים ישראלים. הוא גם דוחק ברשות הפלסטינית לנצל את מעמדה הבינלאומי על מנת לתבוע את ישראל בבית הדין הבינלאומי לפשעים בהאג

משתתפי סימפוזיון בספרד לגיבוש אסטרטגיה משפטית נגד ישראל, שאורגן ע"י PCHR (אתר PCHR, 23 באפריל 2013)

גיבוש אסטרטגיה ללוחמה משפטית נגד ישראל

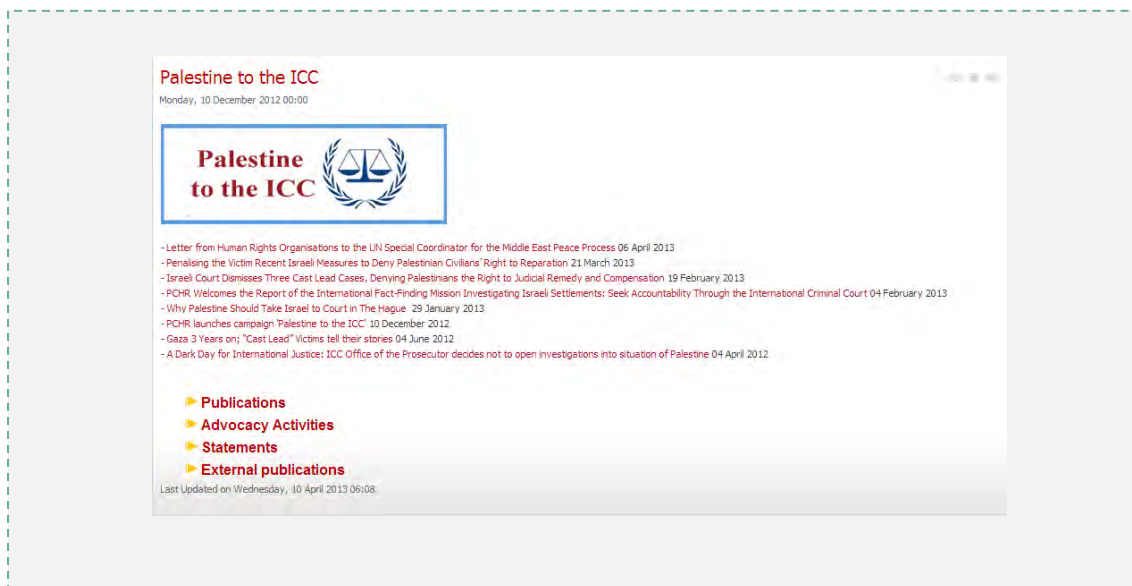
1. ב-23 באפריל 2013 נפתח במלגה שבספרד סימפוזיון בינלאומי תחת השם "השאיפה לצדק ופיצוי עבור הקורבנות הפלסטינים: פיתוח אסטרטגיות עבור הגנה והתדיינות משפטית". זהו הסימפוזיון הרביעי מסוגו המאורגן על ידי המרכז הפלסטיני לזכויות אדם (PCHR), NGO ברצועת עזה בראשות ראג'י צוראני, ארגון הממלא תפקיד מוביל בלוחמה המשפטית (Lawfare) נגד ישראל (פירוט ראו נספח). הסימפוזיון אורגן בשיתוף פעולה עם ארגונים בינלאומיים פרו-פלסטיניים כגון אלקדס-מלגה ומשתתפים בו נציגי ארגוני זכויות אדם פלסטינים ישראלים ובינלאומיים (אתר PCHR, 23 באפריל 2013).

2. להערכתנו, ברקע הכינוס עמד עניינם של מנהלי הלוחמה המשפטית לגבש דרכי פעולה בתחום התביעות המשפטיות נגד ישראל לנוכח המגבלות אותן הציבה ישראל על תביעות נזיקין בבתי המשפט בישראל. זאת לנוכח קבלת תיקון מספר 8 לחוק הנזיקין האזרחיים (אחריות המדינה), אשר מצמצם את אחריות המדינה בגין נזקים, שגרמו כוחות הביטחון ב"שטחים" או בעת לחימה (התיקון התקבל בכנסת ב-16 ביולי 2012). תיקון זה, בראיית PCHR, מחייב הגברת המאמצים בזירה המשפטית הבינלאומית (ראו להלן). PCHR וארגונים נוספים המובילים את הלוחמה המשפטית נגד

ישראל ואת מתקפת הדה-לגיטימציה נגדה עוסקים גם בנושאים נוספים כגון ההתנחלויות, האסירים, המעצרים המנהליים והיחס לקטינים.

3. במהלך יומו הראשון של הסימפוזיון חלקו המשתתפים את הניסיון המשפטי, שרכשו בנוגע לתביעות פליליות ואזרחיות נגד ישראל, במגמה לגבש אסטרטגיות משפטיות אפקטיביות יותר לקידום התביעות הללו. אנשי PCHR, מארגני הסימפוזיון, סבורים, כי המערכת המשפטית הישראלית חסומה לתביעות וכי האפשרות היחידה לקדם תביעות מעין אלה היא באמצעות בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג (ICC), שנפתח, לשיטתם, עבור תביעות הפלסטינים, בעקבות ההכרה בפלסטיין כמדינה משקיפה בעצרת הכללית של האו"ם.

4. על בסיס תפיסה זו, ראג'י צוראני, העומד בראש המרכז הפלסטיני לזכויות אדם (PCHR), דוחק בהנהגת הרשות הפלסטינית להצטרף במהירות האפשרית לאמנת רומא¹, אשר תאפשר לרשות הפלסטינית לפנות לבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג (ICC). לדבריו ההצטרפות תשפר את יכולת הפעולה של הרשות הפלסטינית ותעניק לה הזדמנות לתקוף את ישראל בפורום זה (קדספרס, 9 באפריל 2013).

הקמפיין שמנהל PCHR להצטרפות הרשות הפלסטינית לבית הדין הבינלאומי בהאג (אתר PCHR, 24 באפריל 2013)

¹ אמנה בינלאומית המהווה מקור הסמכות לפעילות בית הדין הבינלאומי בהאג. האמנה נכנסה לתוקף ב-1 ביולי 2002. וחתומות עליה 139 מדינות ו-67 מדינות אישרו אותה. מדינת ישראל חתמה על האמנה ב-31 בדצמבר 2000 אולם לא אישרה אותה.

ניצול פרשת מותם של בני משפחת אלדלו במבצע "עמוד ענן"

5. לאחר מבצע "עמוד ענן" החל PCHR יחד עם ארגונים אחרים מסוגו, בסיוע ממשל חמאס, להיערך להגשת תביעות משפטיות נגד ישראל. אחד הנושאים, שהארגון מנסה לנצל לטובתו הינו פרשת מותם של בני משפחת אלדלו ב-18 בנובמבר 2012². פרשה זו זכתה לאחרונה להתייחסות הפרקליטות הצבאית הישראלית במסגרת בדיקה, שערכה לגבי טענות בדבר הפרות חוק במהלך מבצע "עמוד ענן".

6. ב-11 באפריל 2013 פורסם על ידי הפרקליטות הצבאית הישראלית עדכון בדיקה, שנערכה לגבי אירועים רבים, שהתרחשו במהלך מבצע "עמוד ענן". אחד הנושאים שנבדקו היה הפגיעה בבני משפחת אלדלו ב-18 בנובמבר 2012. הבדיקה שנערכה לגבי מותם העלתה, כי **מותם של בני המשפחה היה תוצאה של תקיפה, שכוונה לעבר פעיל טרור בכיר ופעילי טרור נוספים**, שהיו אחראים לשיגור עשרות רבות של רקטות לעבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית בישראל. עוד נמסר, כי נמצא, שננקטו צעדי זהירות שונים כדי לצמצם את הסיכון לפגיעה האגבית בחפים מפשע אגב תקיפת המטרה הצבאית לרבות באמצעות שימוש בחימוש מתאים. עוד נמצא שהגורמים המבצעיים לא צפו שכתוצאה מהתקיפה ייגרם נזק אגבי לאזרחים, שאינם מעורבים בלחימה בהיקף שנגרם בפועל. לאור הממצאים הללו מצא הפרקליט הצבאי הראשי, כי **האירוע אינו מעלה חשד לביצוע עברה פלילית וכי התוצאה המצערת קרתה חרף המאמצים שנעשו לצמצום הפגיעה האגבית באזרחים שלא היו מעורבים בלחימה**. משכך, החליט הפרקליט הצבאי הראשי כי **אין מקום להורות על חקירה פלילית או על נקיטה בצעדים נוספים** (אתר הפרקליטות הצבאית, 11 באפריל 2013).

7. בתגובה להחלטת הפרקליטות הצבאית הישראלית אמר ראג'י צוראני, כי ברשות הארגון, שהוא עומד בראשו, תיקים מלאים ומוכנים להגשה לבית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) וכי **נדרש רצון מצד ההנהגה הפלסטינית להצטרף לאמנת רומא**. לדבריו לכשיושלם המהלך "נמטיר על הכיבוש מאות אלפי תביעות משפטיות שיפילו וירשיעו אותו" (טלוויזיה פלסטינית, 15 באפריל 2013).

²בצהרי היום החמישי למבצע "עמוד ענן" תקף כלי טיס של חיל האוויר מבנה מגורים בן ארבע קומות בשכונת אלנאצר בעיר עזה. המבנה נהרס. 11 בני משפחת אלדלו נהרגו בשוגג במהלך התקיפה. כמו כן נהרג מחמד ג'מאל אלדלו, ששימש מפקד בכיר במערך הארטילריה של הזרוע הצבאית של חמאס.

8. גם **סמיר זכות**, מנהל יחידת מחקר השדה של **מרכז אלמיזאן לזכויות אדם**³ אמר, כי ההחלטה של הפרקליטות הצבאית איננה מפתיעה. לטענתו, מערכת המשפט בישראל מתואמת עם "פשעי המלחמה שמבצעים כוחות הכיבוש" ונותנת חסינות למבצעי "פשעי מלחמה". הוא טען, כי במקביל הוחלט בפרקליטות גם לסגור את החקירה בארבעה תיקי תביעות על עינויים שהגיש מרכז אלמיזאן (טלוויזיה פלסטינית, 15 באפריל 2013).

סיכום

9. הסימפוזיון במלגה והפעילות של NGO's פלסטינים ובמרכזם PCHR להגשת תביעות נגד ישראל בגין פעילותה במבצע "עמוד ענן", מהווים חלק מהלוחמה המשפטית (Lawfare) המתנהלת נגד ישראל. סוג זה של לוחמה מתבצע **כחלק ממתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל בו נוטלים חלק ארגונים אנטי-ישראליים מרחבי העולם**. PCHR והארגונים המנהלים את הלוחמה המשפטית רואים **בבית הדין הפלילי בהאג פורום חשוב לניהול הלוחמה המשפטית והם דוחקים ברשות הפלסטינית ליטול יוזמה בנושא זה**.

10. הלוחמה המשפטית נגד ישראל מתבצעת במגוון דרכים ושיטות: **הגשת תביעות אזרחיות או תלונות פליליות נגד בכירים ישראליים** (אישים פוליטיים, קציני צבא) במדינות שונות תוך הסתמכות על סמכות השיפוט האוניברסאלית; **פנייה לערכאות משפטיות בינלאומיות כגון בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג (ICC)**; עידוד **הקמת ועדות בינלאומיות** (נוסח ועדת גולדסטון) שתחקורנה את מעשיה של ישראל ב"שטחים" במסגרת המאבק שהיא מנהלת נגד הטרור. **להערכתנו ימשכו ניסיונות הארגונים המעורבים בלוחמה המשפטית לעשות שימוש במגוון הדרכים הללו**.

³**מרכז אלמיזאן** הינו ארגון חברה אזרחית פלסטיני הפועל ברצועת עזה. המשרד הראשי של הארגון ממוקם בשכונת רימאל, שבעיר עזה. לארגון שני משרדים נוספים בג'באליה וברפיח. על פי אתר הארגון מטרתו הינה לקדם זכויות האדם ברצועת עזה באמצעות ביצוע מחקרים, הגנה משפטית וחיזוק המודעות לנושא. מנהל מרכז אלמיזאן הינו **עצאם יונס**, בעל תואר שני בנושא זכויות אדם מאוניברסיטת אסקס שבלונדון. רבים מבין בכירי הארגון למדו באוניברסיטאות בלונדון. במהלך מבצע "עופרת יצוקה" נרתם הארגון למערכת התעמולה של חמאס ופרסם האשמות קשות נגד ישראל בדבר "מעשי טבח", "עינויים" "פשעי מלחמה" ו"זלזול מתועב בחיי אזרחים". הארגון סייע לעבודת ועדת גולדסטון, הגם שבאופן מוגבל. מרכז אלמיזאן פועל בשיתוף פעולה עם ארגונים נוספים בהגשת תביעות משפטיות נגד בכירים ישראליים. המרכז היה מעורב (יחד עם ארגון אלחק) בהגשת תביעה פלילית נגד שר הביטחון אהוד ברבי ב-2009.

ארגון PCHR

לוגו הארגון

1. בקרב הארגונים הפלסטינים המתמחים בלוחמה המשפטית (Lawfare) **בולט המרכז הפלסטיני לזכויות אדם (PCHR)**⁴. זהו ארגון חברה אזרחית פלסטיני אנטי-ישראלי, הפועל ברצועת עזה. הארגון הוקם בשנת 1995 על ידי קבוצת עורכי דין פלסטינים ופעילי זכויות אדם. מטרותיו המוצהרות של הארגון הינן להגן על זכויות האדם של הפלסטינים ולקדם את שלטון החוק בקרב הפלסטינים בהתאם לסטנדרטים בין-לאומיים. הארגון מצהיר, כי הוא חותר לפתח מוסדות דמוקרטיים ותרבות דמוקרטית בחברה הפלסטינית ולקדם מאמצים ויזמות, שמטרתם לממש את זכותם של הפלסטינים להגדרה עצמית במסגרת שלום כולל ובר קיימא באזור.

2. הארגון מצהיר על עצמו, כי הוא עוסק בחקירה ותייעוד של הפרות זכויות אדם, מספק סיוע בהליכי חקיקה ומקדם חוקים, העומדים בסטנדרטים הבין-לאומיים, לזכויות אדם ולעקרונות דמוקרטיים. PCHR נהנה ממעמד מיוחד (Special Consultative status) במועצה לעניינים כלכליים וחברתיים של האו"ם (Ecoso). הארגון מקיים קשר עם ארגוני זכויות אדם בין-לאומיים ועם גופים משפטיים ברחבי העולם ובעבר קיבל מספר אותות כבוד על פעילותו למען קידום זכויות האדם.

3. למרות הדימוי המהוגן שלו, ולמרות מחויבותו המוצהרת לזכויות האדם ולדמוקרטיה, PCHR הינו שותף למתקפת הדעה-לגיטימציה נגד ישראל, שבבסיסה החתירה לחיסולה כמדינת הלאום של העם היהודי. בתפיסת העולם של הארגון, המפורטת באתר האינטרנט שלו, אין זכר להכרה בזכות קיומה של

⁴ ארגונים פלסטינים בולטים נוספים בתחום הלוחמה המשפטית הם מרכז אלמיזאן (רצועת עזה) וארגון אלחק (ראמאללה).

מדינת ישראל ולתמיכה בפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני בדרך של משא ומתן. לעומת זאת, יש בה ביקורת קשה כלפי הסכמי אוסלו, ותמיכה במימוש "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים, שמשמעותה חיסול האופי היהודי של מדינת ישראל. הארגון מרבה להכפיש את ישראל בתארו אותה כמדינת "אפרטהייד" המבצעת "טיהור אתני" ו"פשעי מלחמה" לעומת הימנעות מוחלטת מגינוי הטרור המתבצע ע"י הארגונים הפלסטינים (למשל, אי גינוי פעולות כמו ירי רקטות לעבר ריכוזי אוכלוסייה בישראל המהווה "פשע מלחמה"). **סמכות השיפוט האוניברסאלית נתפסת על ידי PCHR כאמצעי חשוב להכפשת ישראל, להטרדה משפטית של בכיריה ולפגיעה ביכולתם של כוחות הביטחון שלה לנהל מאבק אפקטיבי נגד ארגוני הטרור ובמרכזם חמאס.**

4. עורך דין ראג'י צוראני הינו המנהל (director) של PCHR. ראג'י ח'צ'ר מוסא צוראני הינו יליד שכונת רימאל בעזה, 1953, נשוי ואב לשני ילדים. ראג'י צוראני סיים ב-1977 לימודי משפטים באוניברסיטה באלכסנדריה. בשנת 1979 ובמהלך שנות השמונים והתשעים הוא נעצר מספר פעמים ע"י כוחות הביטחון הישראליים. מאז תום לימודיו מגלה צוראני פעלתנות אנטי-ישראלית רבה, תחת הכובע של פעילות לקידום זכויות האדם. הוא גם מכהן כנשיא חבר הנאמנים של AOHR, הארגון הערבי לזכויות אדם. המלחמה המשפטית והתודעתית שראג'י צוראני מוביל נגד ישראל מתבצעת תחת הכותרת הפלסטינית והבין-ערבית של קידום "זכויות האדם", שבעטיה זוכה צוראני למכובדות בזירה הבין-לאומית.

5. להלן כמה אפיונים לפעילותו של PCHR:

א. **הגשת תלונות נגד בכירים ישראליים בבריטניה בהסתמך על סמכות השיפוט האוניברסאלית:** PCHR היה מעורב בהוצאת צווי מעצר בבריטניה נגד שר הביטחון לשעבר **שאול מופז** (2002) ונגד אלוף (מיל.) **דורון אלמוג** (2005). לצורך הגשת הקובלנות בבריטניה **הסתייע PCHR במשרדי עורכי דין בריטיים בעלי מוניטין.**

ב. **הגשת תלונות משפטיות נגד אישים ישראליים בכירים ברחבי העולם:** במסמך שפרסם הארגון (2010) אודות "העקרונות והיישום של סמכות השיפוט האוניברסאלית" הוא מונה **שורה של תלונות נגד אישים ישראליים, שהגיש במדינות שונות רחבי העולם: נגד שאול מופז, דורון אלמוג ואבי דיכטר בברן, שבשוויץ, 2003; נגד אבי דיכטר, בארה"ב, 2005; נגד משה יעלון בניו-זילנד, 2006; נגד עמי איילון, בהולנד, 2008; ונגד בנימין בן אליעזר ובכירים ישראליים נוספים בספרד, 2008⁵.** תלונות אלו לא הובילו לידי מעצר בכירים ישראליים אולם זכו לתהודה תקשורתית וגרמו ל"רעשים" מדיניים ביחסי ישראל עם מדינות ידידותיות.

ג. **מעקב אחר פעילות צה"ל ב"שטחים":**

⁵ על פי מחקר של "אם תרצו" הוגשו בספרד במהלך 2008 תביעות ע"י PCHR גם נגד אבי דיכטר, משה יעלון, דן חלוץ, דורון אלמוג, גיורא איילנד ומיכאל הרצוג.

(1) הארגון מרבה לדווח באתר האינטרנט שלו אודות פעילות כוחות הביטחון ברצועת עזה וביהודה ושומרון. ניתוח הדיווחים הללו ופרסומים נוספים של PCHR מראים, כי הם **חד-צדדיים, לא מדויקים, מוטים לטובת חמאס וארגוני הטרור ומשרתים את האג'נדה הפוליטית של מתקפת הדה-לגיטימציה.** כך למשל הועברו ע"י PCHR דיווחים מה"שטח" לחברי ועדת גולדסטון. בין השאר העביר הארגון לוועדה "נתונים" אודות מספרי הרוגים במבצע עופרת יצוקה, שנועדו להציג מצג שווא של אזרחים שנהרגו ע"י צה"ל, ולמזער את מימדי הפגיעה בטרוריסטים, לשם ביסוס הנרטיב של "פשעי מלחמה שביצעה ישראל".

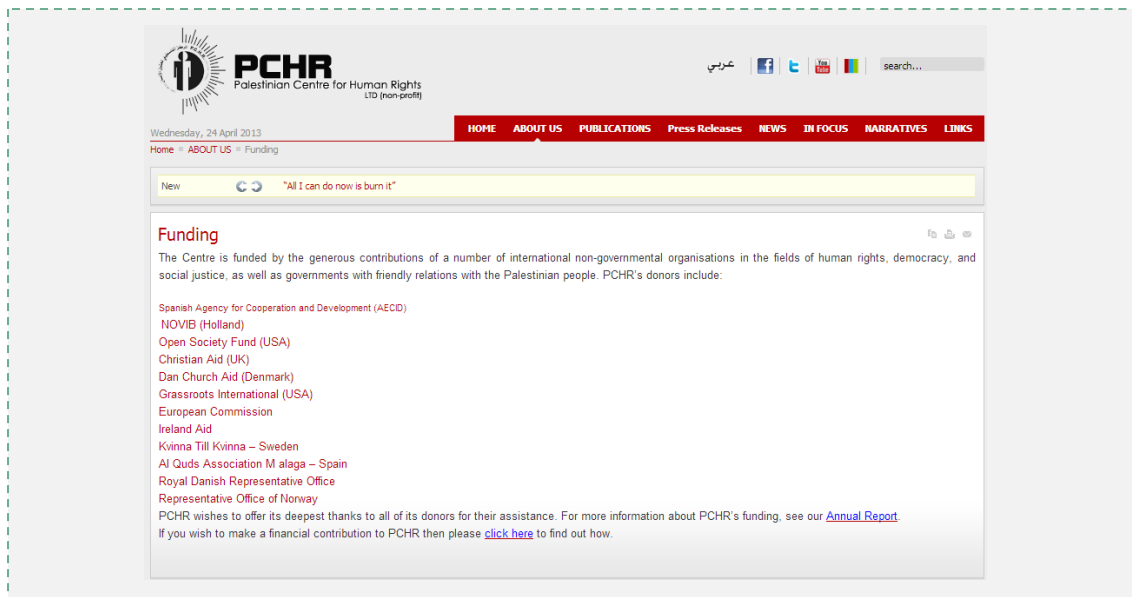
פגישת חברי PCHR עם גולדסטון וחברי הוועדה (מתוך מסמך PCHR משנת 2010)

(2) הדו"חות העובדתיים לכאורה של PCHR על הנעשה בשטח מאופיינים בפירוט רב של טענות בלתי מאומתות על הפרת זכויות האדם של הפלסטינים ע"י צה"ל, **תוך הוצאת הפעילות הביטחונית הישראלית מההקשר של המענה לפעולות הטרור.** על פי דיווחי PCHR אין בנמצא ארגוני טרור ואין התייחסות לפיגועי טרור בעוד שתגובות צה"ל מוצגות כהפרות של זכויות האדם ושל החוק הבינלאומי. הטרמינולוגיה שבה משתמש הארגון הינה עוינת לישראל ("Israeli Occupation Force"; "Palestinian Resistance Activists")

ד. **קיום קשר עם גופים משפטיים בישראל ובעולם:** PCHR עומד בקשר עם עורכי הדין ברחבי העולם שיתוף הפעולה ביניהם מתבטא בין השאר בהעברת מידע מרצועת עזה אודות הנעשה בשטח ובהתייעצות על טקטיקות משפטיות. כמו כן הוא עומד בקשר עם NGO's בישראל כגון הועד הציבורי נגד עינויים, רופאים לזכויות אדם ועדאלה, המעורבים בהגשת תלונות משפטיות נגד מערכת הביטחון הישראלית.

ה. פעילות מדינית והסברתית במסגרת מתקפת הדה-לגיטימציה: PCHR מנהל פעילות מדינית, הסברתית ומשפטית לשלילת הלגיטימיות של הסגר הישראלי על הרצועה (למרות שהקהילה הבינלאומית הכירה בלגיטימיות של הסגר והיא אינה תומכת בשיגור הספינות לרצועה). בפרסומים שלו מתבסס PCHR בין השאר על "נתונים" מופרכים על "מצור" לכאורה "ההולך ומתהדק" על רצועת עזה ועל מצב הומניטארי חמור, שכביכול שורר ברצועה.

6. מקורות המימון של PCHR: פעילות הארגון ממומנת ע"י קרנות, גופים וארגונים מרחבי העולם המסייעים בראייתם לקידום ההגנה על זכויות האדם של הפלסטינים. בין השאר קיבל הארגון בעבר סיוע כספי מהאיחוד האירופאי, וממשלות אירלנד, דנמרק, הולנד, שווייץ ונורבגיה. בעבר קיבל הארגון סיוע מקרנות במדינות המערב ובתוכם מקרן פורד⁶. המדינות הללו וגם חלק מהקרנות הללו אינם בהכרח מזדהים עם מתקפת הדה-לגיטימציה המתנהלת נגד ישראל והמאבק המשפטי שארגון PCHR מנהל נגדה.

רשימת התורמים לארגון (אתר הארגון, 24 באפריל 2013)

⁶ באתר הארגון הופיע בעבר שמה של קרן פור ברשימת הארגונים התורמים לארגון. כיום נעדר שמה של הקרן מרשימת התורמים.